

Силабус курсу Спеціальні питання тепломасообміну

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський)
Галузь знань – 14 Електрична інженерія
Спеціальність – 144 Теплоенергетика
Освітньо-професійна програма - «Теплоенергетика»
Кількість кредитів - 4
Навчальна група - ТЕ01-18м
Рік підготовки, чверть - 1 рік; 4 чверть
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки

Керівник курсу: проф., д.т.н. Пінчук Валерія Олександрівна
Контактна інформація: v.a.pinchuk@ust.edu.ua

Опис дисципліни

Призначення навчальної дисципліни – придбання теоретичних та практичних навичок для вирішення деяких інженерно-технічних питань тепломасообміну, придбання знань для більшого розуміння фізичних явищ тепломасообмінних процесів та їх математичному опису.

Мета вивчення дисципліни – засвоєння студентами заглиблених знань фундаментальних процесів і законів тепломасообміну, а також методів моделювання теплообміну та придбання навичок, необхідних для розрахунку теплообміну в енергетичних установках.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- загальні положення молекулярно-кінетичного підходу до теорії теплопровідності;
- закономірності теплообміну, фізичні і хімічні перетворення при і плавленні та затвердінні матеріалу;
- загальні положення кінетиці і тепломасообміну при горінні палив.

вміти:

- проводити розрахунки теплопровідності складних систем та дисперсних матеріалів;
- проводити розрахунки теплообміну при фазових перетвореннях речовин;
- моделювати процес горіння палива з використанням рівноважної термодинамічної моделі;
- проводити розрахунки за типовими методиками і проектувати сучасні теплообмінні апарати;
- використовувати спеціальну довідкову, нормативну та технічну літературу при проведенні розрахунків енергетичного обладнання.

Пререквізити навчальної дисципліни: «Тепломасообмін», «Гідрогазодинаміка». «Технічна термодинаміка», «Спалювання палива».

Постреквізити навчальної дисципліни: Набуті знання та вміння використовуються при виконання випускної роботи магістра.

Набуті компетентності: здатність розробляти, застосовувати та удосконалювати математичні моделі, наукові і технічні методи та сучасне комп'ютерне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань в теплоенергетичній галузі; здатність застосовувати системний підхід, знання сучасних технологій та методів при проектуванні та експлуатації теплоенергетичного обладнання; здатність продемонструвати знання і розуміння формування і застосування математичних принципів і методів, необхідних в теплоенергетичній галузі; здатність проведення досліджень та аналізувати отримані результати на відповідному рівні; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

План вивчення навчальної дисципліни

1. Розподіл навчальних годин

	Усього	Чверть
		4
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	120	120
Аудиторні заняття, з них:	48	48
Лекції	32	32
Лабораторні роботи	0	0
Практичні заняття	16	16
Семінарські заняття	0	0
Самостійна робота	72	72
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (дифзалік)

2. Структура дисципліни

Модуль 1: Теплопровідність речовин	
Лекції	<p>1. <u>Теплопровідність и теорія теплопровідності</u> Теплопровідність. Фізична картина. Підходи до вивчення явища теплопровідності. Коефіцієнт теплопровідності матеріалів</p> <p>2. <u>Теплопровідність газів. Теплопровідність рідин</u> Теплопровідність ідеального газу. Теплопровідність реального газу. Залежність теплопровідності газів від різних факторів. Теплопровідність рідини. Залежність теплопровідності рідини від різних факторів</p> <p>3. <u>Теплопровідність твердих тіл різної структури</u> Будова твердого тіла. Теплопровідність кристалічних тіл, теплопровідність аморфних тіл, теплопровідність аморфно-кристалічних тіл.</p> <p>4. <u>Теплопровідність пористих тіл, дисперсних матеріалів, гетерогенних систем</u> Теплопровідність двофазної системи різної компоновки. Вплив пор та тріщин на теплопровідність тіла. Теплопровідність засипок дисперсних матеріалів.</p>
ПР	Розрахунок коефіцієнта теплопровідності речовин. Розрахунки коефіцієнта теплопровідності пористих тіл, дисперсних матеріалів, гетерогенних систем.
СР	Методи і прилади для вимірювання коефіцієнту теплопровідності
Модуль 2: Плавлення та затвердіння тіл	
Лекції	<p>1. <u>Твердий та рідкий стан тіла. Порівняння властивостей тіла в твердому та рідкому стані</u> Загальна характеристика твердого та рідкого стану тіла, хімічні та термодинамічні особливості Порівняння властивостей тіла в твердому та рідкому стані. Фазова діаграма простої речовини.</p> <p>2. <u>Плавлення речовини. Аналіз теплових процесів плавлення</u> Фізична картина плавлення. Температура плавлення речовин. Температурна діаграма нагріву, плавлення и випаровування чистої речовини. Аналіз теплових процесів плавлення</p> <p>3. <u>Плавлення без видалення розплаву. Плавлення з видаленням розплаву</u> Фізична картина плавлення без видалення розплаву. Граничні умови теплообміну. Плавлення тіл, рівномірно прогрітих до температури плавлення, з безперервним видаленням розплаву. Температурні і теплові діаграми нагріву і плавлення з безперервним видаленням розплаву. Плавлення тіл з видаленням розплаву при нерівномірному початковому температурному полі, нагрітих до температури плавлення на їх поверхні.</p> <p>4. <u>Затвердіння речовини. Аналіз теплових процесів затвердіння</u> Фізична картина затвердіння тіл. Температурна діаграма охолодження тіла різної структури. Температурні криві охолодження для сплавів системи. Аналіз теплових процесів затвердіння</p>
ПР	Розрахунок плавлення тіла. Розрахунок затвердіння тіла
СР	Методи розрахунку нагрівання тіл складної конфігурації
Модуль 3: Теплообмін при горінні палива	
Лекції	<p>1. <u>Загальні положення теплообміну при спалюванні палив</u> Кінетика реакцій в процесах горіння палива. Тепломасообмін в процесах спалахування і горіння. Дифузія та масообмін. Рівноважні склади реагентів.</p> <p>2. <u>Кінетика і тепломасообмін при горінні газоподібного палива</u> Тепломасообмін в процесах запалення і горіння горючих сумішей. Вплив температури і надлишку повітря на склад продуктів згорання в топкових процесах. Турбулентність масообмін при горінні газоподібного палива.</p> <p>3. <u>Кінетика і тепломасообмін при горінні рідкого палива</u> Тепломасообмін в процесах горіння рідкого палива. Особливості горіння рідкого палива. Дифузійне горіння рідкого палива. Визначення коефіцієнта масовіддачі при горінні палива. Дослідні дані по горінню рідкого палива.</p> <p>4. <u>Кінетика і тепломасообмін при горінні твердого палива</u> Тепломасообмін в процесах запалення і горіння гетерогенних сумішей. Динаміка термічного розкладу органічної маси твердого палива. Кінетика згорання паливних частинок при стехіометричній витраті повітря. згорання твердих паливних частинок в необмеженому обсязі.</p>

ПР	Моделювання процесу горіння палива з використанням рівноважної термодинамічної моделі
СР	Горіння твердого палива у киплячому шарі
Модуль 4: Курсова робота	
СР	Проектний тепловий розрахунок пароводяного теплообмінного апарату

*ПР – практичні роботи; ЛР – лабораторні роботи; СР – самостійна робота студента.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час практичних занять. Робота, яка має ознаки плагіату, не зараховується.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Оцінювання

Контрольна чверть	Модулі	Вид контролю
4	1-4	Контрольна робота
Підсумкова	1-4	Диф. залік

Рекомендована література

1. Дульнев Г.Н. Теория тепло- и массообмена: Учебное пособие. – СПб: НИУ ИТМО, 2012. – 195 с.
2. Чиркин В. С. Теплопроводность промышленных материалов / В. С. Чиркин. – М. : Машиностроение, 1957. – 172 с.
3. Пономарев С. В. Теоретические и практические аспекты теплофизических измерений. В 2 кн / С. В. Пономарев, С. В. Мищенко, А. Г. Дивин – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006. – Кн. 1. – 206 с.; Кн. 2. – 236 с.
4. Чернышева Т. И. Методы и средства неразрушающего контроля теплофизических свойств материалов / Т. И. Чернышева, В. Н. Чернышев – М. : Машиностроение, 2001. – 240 с.
5. Трусов Б. Г. Метод и алгоритм расчета равновесного состава и свойств многокомпонентных гетерогенных систем / Б. Г. Трусов. – М. : МГТУ, 2002. – 27 с.
6. Румянцев В.Д. Теория тепло- и массообмена Днепропетровск, Пороги, 2006-532 с.
7. Осипова В. А. Экспериментальное исследование процессов теплообмена / В. А.Осипова. – М. : Энергия, 1979. – 318 с.
8. Расчеты аппаратов кипящего слоя : Справочник/ Под ред. И.П. Мухленова. – Л.: Химия, 1986.- 352 с.
9. Дульнев Г.Н., Заричняк Ю.П. Теплопроводность смесей и композиционных материалов. - Л: Энергия, 1974. - 264 с.
10. Дульнев Г.Н., Новиков В.В. Процессы переноса в неоднородных средах. – Л.: Энергоатомиздат, 1991. - 248 с